

PRITARTA
Pagėgių savivaldybės tarybos
2015 m. vasario 10 d.
sprendimu Nr. T-8

**PAGĖGIŲ SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS STEBĖSENOS 2011-2013 m.
PROGRAMOS 2013 m. ATASKAITA**

2015 m.

TURINYS

ĮVADAS	3
I. BENDROJI DALIS	4
1.1. Demografinė būklė.....	4
1.1.1. Gyventojų skaičius	4
1.1.2. Gimstamumas ir natūrali gyventojų kaita.....	5
1.1.3. Mirtingumas	6
1.2. Socialinė ekonominė būklė.....	9
1.2.1. Nedarbo lygis	9
1.3. Gyventojų sveikatos būklė.....	10
1.4. Fizinės aplinkos veiksniai.....	15
1.5. Sveikatos priežiūros sistemos raida	16
II. SPECIALIOJI DALIS	18
2.1. Valstybinių profilaktikos ir kontrolės programų įgyvendinimas	18
2.2. Specifiniai sergamumo rodikliai	19
2.3. Atlikti tyrimai ir apklausos	20
III. APIBENDRINIMAS	23
IV. REKOMENDACIJOS	24

IVADAS

Pagėgių savivaldybės rodikliai renkami, kaupiami, stebimi, analizuojami, pateikiami rezultatai ir rekomendacijos, vadovaujantis Lietuvos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. vasario 6 d. įsakymo Nr. V-62 „Dėl savivaldybėms skirtų visuomenės sveikatos stebėsenos atlikimo rekomendacijų patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymo, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ nuostatomis ir kitais teisės aktais.

Rodikliai ir duomenys surinkti iš Lietuvos statistikos departamento, Oficialiosios statistikos portalo, Higienos instituto Sveikatos informacijos centro, Respublikinės tuberkuliozės ir infekcinių ligų universitetinės ligoninės, Valstybinio psichikos sveikatos centro, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, UAB „Pagėgių komunalinio ūkio“, Klaipėdos teritorinės ligonių kasos ir kitų kompetentingų institucijų periodinių statistinių, mokslinių leidinių, duomenų bazių bei ataskaitų. Pagėgių savivaldybės rodikliai lyginami su Lietuvos vidurkiu, Tauragės apskritimi ir Šilalės savivaldybe.

Pagėgių savivaldybės duomenys pagal galimybes renkami, kaupiami, analizuojami, pateikiami bei lyginami su bendru Lietuvos Respublikos, Tauragės apskrities ir Šilalės rajono savivaldybės vidurkiu. Kelerių metų rodikliai renkami pagal teisės aktų nustatytus reikalavimus, kad būtų nustatytos tam tikrų rodiklių kitimo tendencijos ir tiksliau įvertinta Pagėgių savivaldybės visuomenės sveikatos būklė. Bendrojoje dalyje aptariami rutininiai (kasmet renkami) rodikliai, kurie renkami bei skaičiuojami nacionaliniu lygiu pagal kompetentingų institucijų patvirtintas metodikas, o Specialiojoje – specifinės Pagėgių savivaldybės visuomenės sveikatos problemos.

I. BENDROJI DALIS

1.1. Demografinė būklė

1.1.1. Gyventojų skaičius

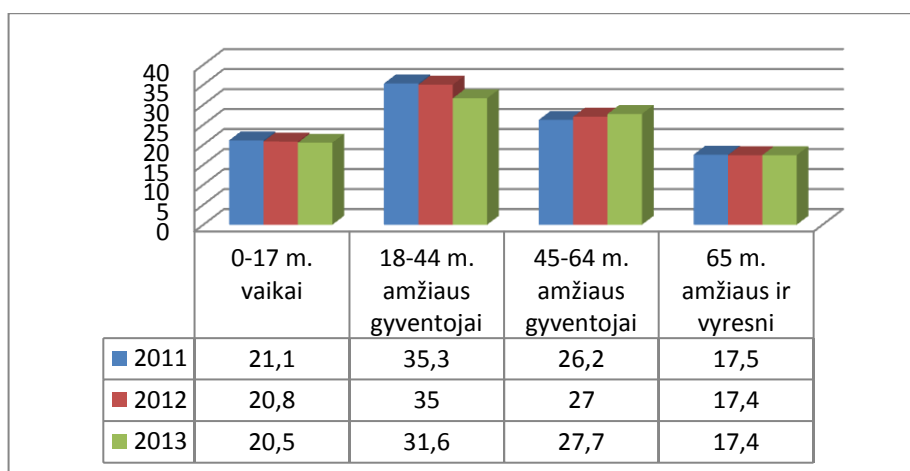
Lietuvoje vykstantys socialiniai ekonominiai pokyčiai neigiamai veikia demografinius procesus. Pagėgių savivaldybėje gyventojų skaičius kasmet mažėja: 2011 m. čia gyveno 9535 gyventojai, o 2013 m. – 9124 gyventojai. Per trejus pastaruosius metus gyventojų sumažėjo 411 (žr. 1 lent.). 2013 m. kaimiškiose savivaldybės vietovėse gyventojų gyveno 1,5 karto daugiau nei mieste (atitinkamai 6973 kaimo ir 2151 miesto gyventojai) (žr. 1 lent.).

Analizuojant gyventojų skaičių pagal amžiaus grupes, 2013 m. didžiausią gyventojų dalį sudarė 18-44 m. amžiaus gyventojai, mažiausiai 2013 m. buvo 65 m. amžiaus ir vyresnių gyventojų (žr. 1 pav.).

1 lentelė. Pagėgių sav. gyventojų skaičius pagal gyvenamąją vietovę 2011-2013 m. (abs. sk.)

	2011	2012	2013
Gyventojų skaičius	9535	9297	9124
Vyrai	4500	4395	4325
Moterys	5035	4902	4799
Miestas	2226	2190	2151
Kaimas	7309	7107	6973

Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas

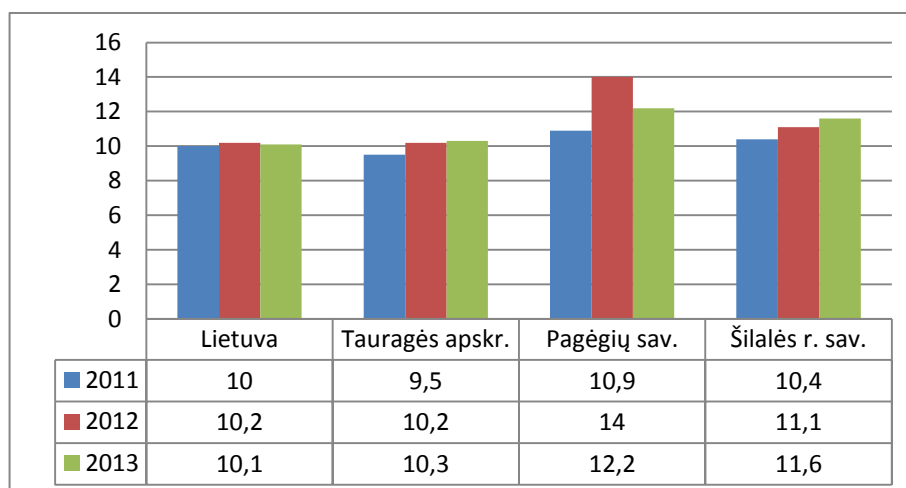

1 pav. Gyventojų skaičius pagal amžiaus grupes 2011-2013 m. Pagėgių sav. (proc.)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

1.1.2. Gimstamumas ir natūrali gyventojų kaita

2013 m. Pagėgių savivaldybėje gimė 110 kūdikių, tai yra 19 kūdikių mažiau nei 2012 m. (gimė 129). Lyginant gimstamumą, tenkantį 1000-iai gyventojų, pastebima, kad šis rodiklis 2013 m. Pagėgių sav. (12,2 gimusiojo 1000 gyv.) lenkia Šilalės rajono savivaldybės (11,6 gimusiojo 1000 gyv.), Lietuvos (10,1 gimusiojo 1000 gyv.) ir Tauragės apskrities gimstamumo rodiklius (10,3 gimusiojo – 1000 gyv.) (žr. 2 pav.). Nors Pagėgių sav. gimstamumo rodiklis, lyginant su praeitais metais, sumažėjo, tačiau išlieka didžiausias tarp lyginamosios zonos.

2 pav. Gimstamumas 2013 m. (1000 gyv.)

Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas

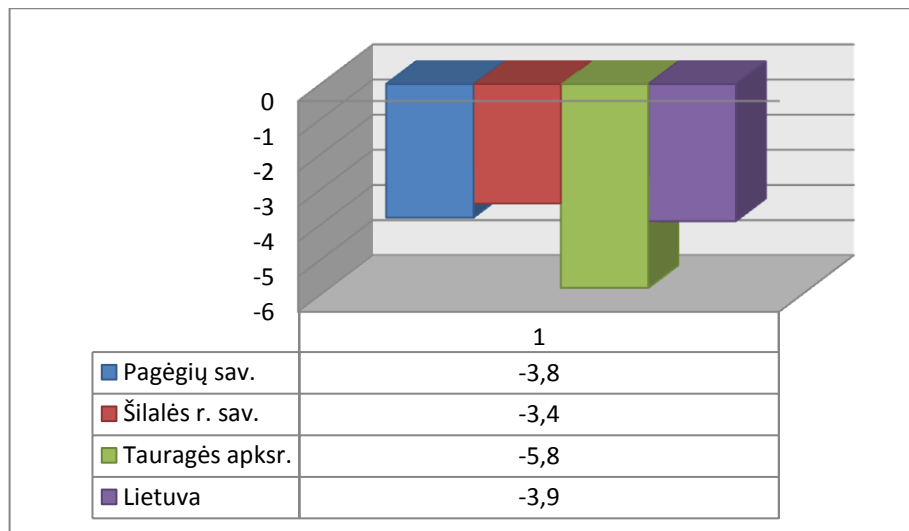
Gyventojų skaičiaus sumažėjimą įtakoja *natūrali gyventojų kaita* (gyvų gimusiųjų ir mirusiųjų skaičiaus skirtumas), kuri analizuojamu laikotarpiu buvo neigiama, 2013 m. Pagėgių savivaldybėje mirė 34 žmonėmis daugiau nei gimė kūdikių. Mirusiųjų skaičius 2011-2013 m. išlieka didesnis negu gimusiųjų. (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Natūrali gyventojų kaita Pagėgių savivaldybėje 2011-2013 m. (abs. sk.)

	Gimusieji	Mirusieji	Natūrali gyventojų kaita
2011	103	176	-73
2012	129	145	-16
2013	110	144	-34

Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas

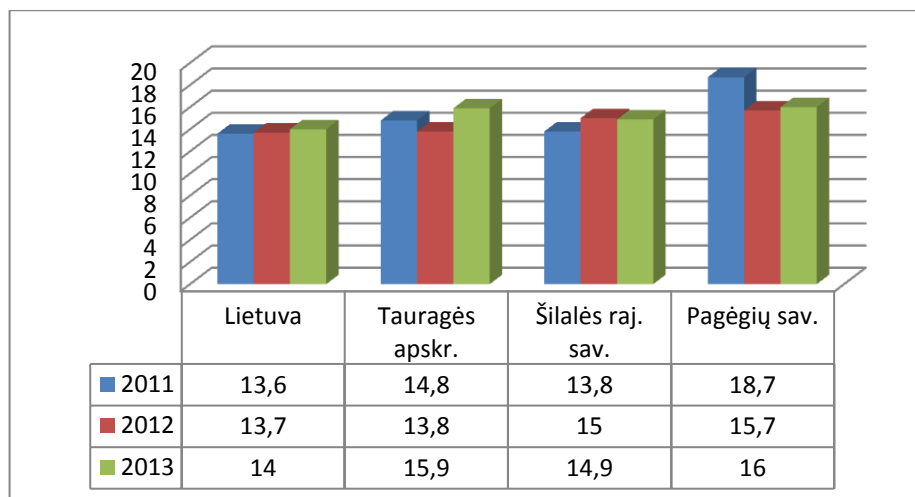
Analizuojant natūralios gyventojų kaitos situaciją Lietuvoje pastebima, kad 2013 m. Pagėgių savivaldybės natūralios gyventojų kaitos rodiklis (tenkantis 1000 gyv.) buvo didesnis tik už Šilalės r. savivaldybės natūralios gyventojų kaitos rodiklį (žr. 3 pav.).

3 pav. Natūrali gyventojų kaita 2013 m. (1000 gyventojų)
Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas

1.1.2. Mirtingumas

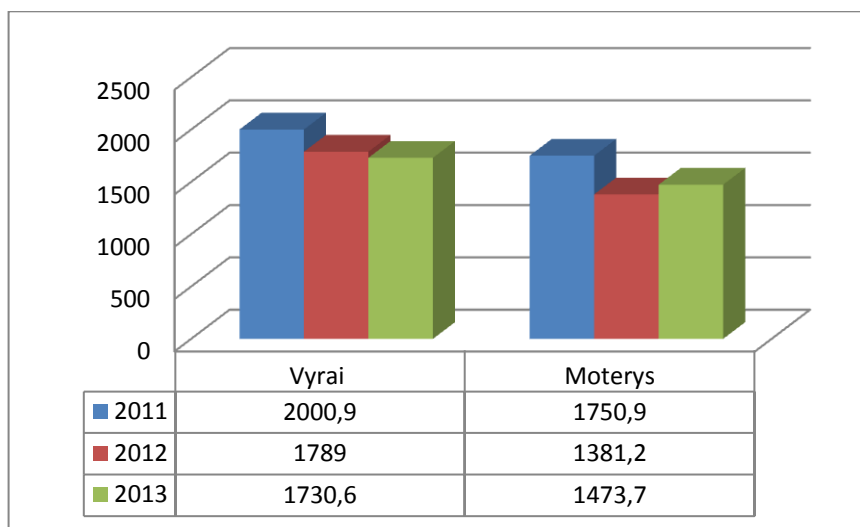
2013 m. Pagėgių savivaldybėje mirė 144 gyventojai, tai yra 1 mirusiuoju daugiau nei 2012 m. ir 32 mirusiųjų mažiau nei 2011 m. Mirtingumo rodiklis tenkantis 1000 gyventojų 2013 m. Pagėgių sav. nežymiai padidėjo (2012 m. – 15,7) (žr. 4 pav.).

4 pav. Mirtingumo rodiklis tenkantis 1000 gyv. 2011-2013 m.
Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas

2013 m. Pagėgių sav. vaikų iki 1 m. amžiaus mirtingumas buvo lygus 0, o 2012 m. šis rodiklis siekė 15,5, 2011 m. net 29,13 mirusiojo 1000 gyvų gimusiųjų. Absoliučiais skaičiais 2013 m. Pagėgių sav. mirė 3 kūdikiai, 2012 m. – 3, o 2011 m. – 4 (*Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras*).

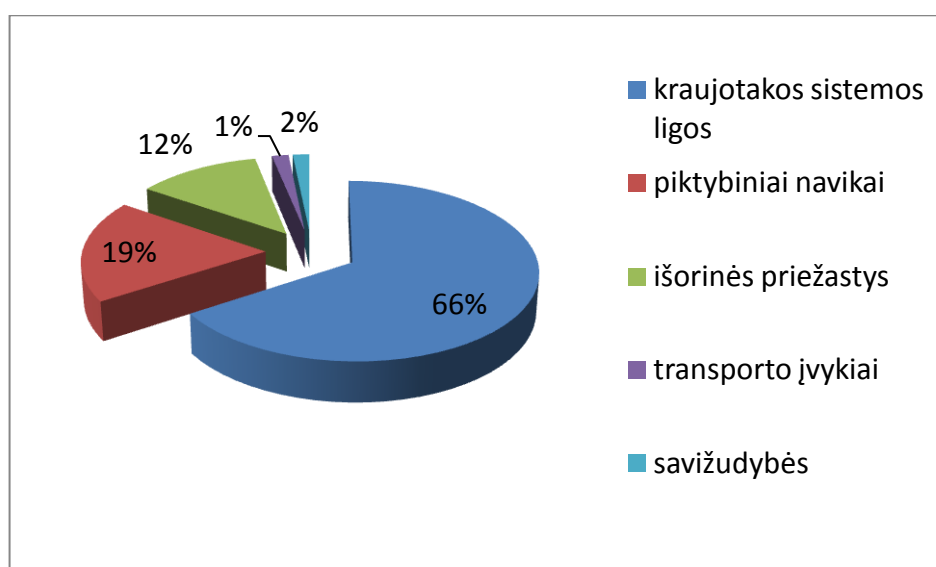
Analizuojant mirtingumą pagal lytį pastebima, kad paskutinių trijų metų laikotarpiu (2011-2013 m.) vyrų mirtingumas buvo didesnis nei moterų. Vyrų mirtingumas, lyginant su 2012 m., 2013 m. sumažėjo, o moterų mirtingumas padidėjo (žr. 5 pav.).

5 pav. Mirtingumas pagal lytį Pagėgių sav. tenkantis 100000 gyv. 2011-2013 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Kaip ir visoje Lietuvoje, svarbiausios ir pagrindinės Pagėgių sav., gyventojų mirties priežastys jau daug metų išlieka tos pačios (žr. 6 pav.): kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys (iš jų transporto įvykiai ir savižudybės). Dėl kraujotakos sistemos ligų 2013 m. Pagėgių savivaldybėje mirė 81 gyventojas, o tai sudarė net 66 proc. viso mirtingumo, 2012 m. šis rodiklis buvo panašus (mirė 81 asmuo). Pastebimas mirčių nuo piktybinių navikų nedidelis sumažėjimas, 2012 m. dėl piktybinių navikų ligų mirė 26 gyventojai, o 2013 m. – 23 gyventojai. 2013 m. lyginant su 2012 m. nežymiai sumažėjo mirtingumas dėl išorinių priežasčių, atitinkamai 15 ir 14.

6 pav. Mirtingumas pagal priežastis Pagėgių sav. tenkantis 100 000 gyv. 2013 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Analizuojant gyventojų mirtingumo rodiklį pagal priežastis, 2011-2013 metų laikotarpiu Pagėgių savivaldybėje, stebimas mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų padidėjimas: 2012 m. šis rodiklis buvo 879,4 tenkantis 100 000 gyventojų, 2013 m. – 897,4. Visose kitose lyginamosiose zonose šis rodiklis taip pat padidėjo (žr. 3 lent.).

Pagėgių savivaldybėje 2013 m. stebimas sumažėjęs mirtingumas dėl piktybinių navikų – 254,8 atvejai tenkantys 100 000 gyventojų, o 2012 m. – 282,3. Lyginamosiose zonose mirtingumas dėl piktybinių navikų sumažėjo ne žymiai, tik Šilalės rajono savivaldybėje mirtingumas dėl piktybinių navikų padidėjo (žr. 3 lent.).

Stebint mirtingumą dėl išorinių priežasčių, matoma, kad Pagėgių savivaldybėje 2013 m. šis rodiklis padidėjo, lyginant su 2012 m., atitinkamai 166,2 ir 152. Kitose lyginamosiose zonose šis rodiklis išliko panašus, tik žymiau sumažėjo Šilalės rajono savivaldybėje (žr. 3 lent.).

Pagėgių savivaldybėje 2013 m., lyginant su 2012 m., sumažėjo savižudybių skaičius, atitinkamai 22,2 ir 32,6. Savižudybių skaičiaus sumažėjimas stebimas ir Šilalės rajono savivaldybėje, tačiau kitose lyginamosiose zonose šis mirtingumo rodiklis padidėjo (žr. 3 lent.).

Tiek Pagėgių savivaldybėje, tiek kitose lyginamosiose zonose, matomas sumažėjęs mirčių skaičius dėl transporto įvykių (žr. 3 lent.).

3 lent. Mirtingumo rodiklis pagal priežastis 2011-2013 m. (100 000 gyv.)

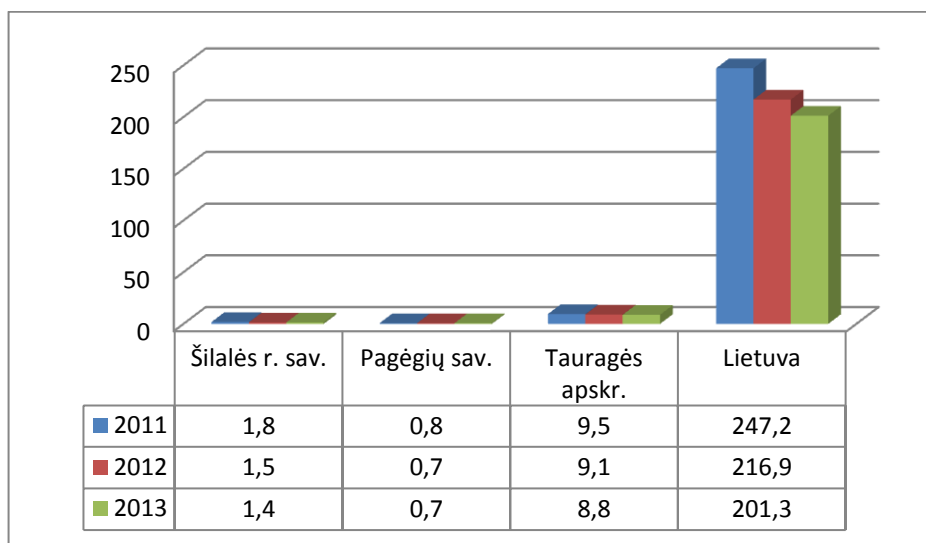
	2011	2012	2013
Kraujotakos sistemos ligos			
Lietuva	762,4	775,5	789,8
Tauragės apskr.	942,2	908,3	986
Šilalės raj. sav.	851,2	911,2	930,5
Pagėgių sav.	1157,6	879,4	897,4
Piktybiniai navikai			
Lietuva	267,7	267,7	266,2
Tauragės apskr.	263,5	250,9	245,6
Šilalės raj. sav.	239,4	178,4	220,8
Pagėgių sav.	339,9	282,3	254,8
Išorinės mirties priežastys, iš jų:			
Lietuva	122,9	122,5	122,2
Tauragės apskr.	140,9	136,2	143,2
Šilalės raj. sav.	121,6	186,1	122,2
Pagėgių sav.	138,1	152	166,2
Transporto įvykiai			
Lietuva	12	13,1	10,7
Tauragės apskr.	14,6	17,7	11,4
Šilalės raj. sav.	11,4	19,4	15,8
Pagėgių sav.	21,2	32,6	22,2
Savižudybės			
Lietuva	33,6	31	36,7
Tauragės apskr.	38,4	35,4	54
Šilalės raj. sav.	38	58,2	55,2
Pagėgių sav.	21,2	32,6	22,2

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

1.2. Socialinė ekonominė būklė

1.2.1. Nedarbo lygis

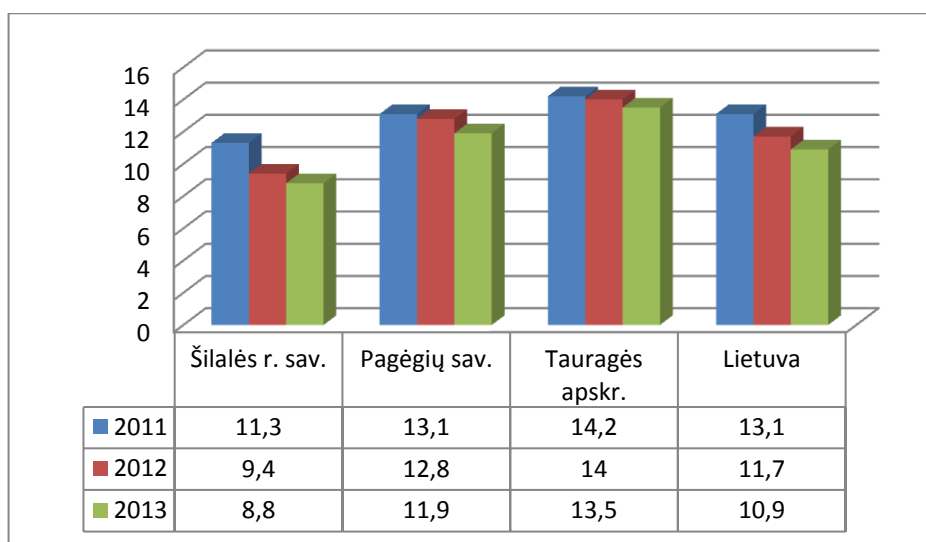
Pagėgių savivaldybėje 2013 m. registruotų bedarbių procentas, lyginant su praėjusiais metais, nepasikeitė (2013 m. registruotų bedarbių buvo 0,7, 2012 m. tiek pat), tačiau nuo 2011 m. pastebimas šio rodiklio sumažėjimas. Pagėgių savivaldybėje registruotų bedarbių procentas 2013 m. buvo mažiausias tarp lyginamosios zonos analogiško rodiklio (žr. 7 pav.).

7 pav. Registruoti bedarbiai 2011-2013 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Registruotas nedarbas Pagėgių savivaldybėje kasmet mažėja. 2013 m. Pagėgių savivaldybėje šis rodiklis buvo 0,9 proc. mažesnis lyginant su 2012 m. Tačiau registruoto nedarbo rodiklis Pagėgių savivaldybėje 2013 m. buvo didesnis už Šilalės r. savivaldybės ir Lietuvos analogišką rodiklį (žr. 8 pav.).

8 pav. Registruotas nedarbas 2011-2013 m. (proc.)

Šaltinis: Tauragės teritorinė darbo birža

1.3. Gyventojų sveikatos būklė

Higienos instituto Sveikatos informacijos centro duomenimis 2013 m. padaugėjo traumų ir kitų išorinių priežasčių padarinių – 2012 m. 102,7 atvejai 1000 gyventojų, 2013 m. 142,8 atvejai 1000 gyventojų – iš jų: galvos sužalojimų padaugėjo beveik 2,5 karto, intrakrajinių sužalojimų padaugėjo beveik 3 kartus, pilvo, juosmens ir dubens sužalojimų padaugėjo beveik 2 kartus, pečių lanko ir rankos lūžimų padaugėjo 1,5 karto. Stebimas žymus apsinuodijimų skaičiaus padidėjimas, 2012 m. šis rodiklis buvo 0,1 atvejis 1000 gyventojų, o 2013 m. – 1,9.

Išsamiau sergamumas piktybiniais navikais ir traumomis Pagėgių savivaldybėje pavaizduotas 4 lentelėje.

4 lentelė. Sergamumas (nauji atvejai) Traumomis ir kitų išorinių priežasčių padariniais Pagėgių savivaldybėje 2011-2013 m. (1000 gyv.)

Ligos pavadinimas	Sergamumas (1000 gyv.)		
	2011	2012	2013
Traumos ir kiti išorinių priežasčių padariniai, iš jų:	87,6	102,7	142,8
galvos sužalojimai, iš jų:	9,6	8,4	20,5
intrakrajinis sužalojimas	1,8	1	2,9
pilvo, juosmens ir dubens sužalojimai	1,9	1,7	3,1
pečių lanko ir rankos lūžimai	6,4	6,8	10,3
kojų lūžimai, iš jų:	5,8	8,4	9,2
šlaunikaulio lūžimai	1	1,2	1,7
terminiai ir cheminiai nudegimai	1,4	2,1	2,8
apsinuodijimai	0,4	0,1	1,9

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Analizuojant 2011-2013 m. laikotarpiu gyventojų sergamumą (naujus atvejus) psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant alkoholį stebimas šio rodiklio padidėjimas visose analizuojamuose regionuose. Pagėgių savivaldybėje sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant alkoholį 2013 m. buvo 5 kartus didesnis nei 2012 m., atitinkamai 343,5 ir 65,1. Kiek mažesnis sergamumo psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant alkoholį padidėjimas stebimas ir kitose lyginamosiose zonose (žr. 5 lent.).

Pagėgių savivaldybėje 2013 m. stebimas taip pat padidėjęs sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant psichoaktyvias medžiagas (22,2 atvejai 100 000 gyventojų). Kitose lyginamosiose zonose šis rodiklis taip pat turi tendenciją didėti, išskyrus Šilalės rajono savivaldybę (žr. 5 lent.).

5 lentelė. Sergamumas (nauji atvejai) psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant alkoholį arba psichoaktyvias medžiagas 2011-2013 m. (100 000 gyv.)

	Sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant alkoholį			Sergamumas psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant psichoaktyvias medžiagas		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Lietuva	62,5	65,7	222,4	8,9	7,6	14,2
Tauragės apskr.	84,2	101,7	316,7	10,1	4,7	11,4
Šilalės r. sav.	79,8	104,7	299,7	7,6	0	0
Pagėgių sav.	42,3	65,1	343,5	0	0	22,2

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Pagėgių savivaldybėje 2013 m. infekcinių ir parazitinių ligų susirgimų neužregistruota (žr. 6 lent.).

6 lentelė. Infekcinių ligų rodikliai Pagėgių savivaldybėje 2013 m. (abs. sk.)

	2013
ŽIV	0
AIDS	0
Sifilis	0
Gonorėja	0
Chlamidiozė	0

Šaltinis: Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centras

Analizuojant bendrą sergamumą Pagėgių savivaldybėje 2013 m. stebimas daugelio ligų bendro sergamumo rodiklio padidėjimas.

Infekcinių ir parazitinių ligų bendras sergamumas turi tendenciją didėti: 2013 m. buvo 5528,5 atvejų 100 000 gyventojų, 2012 m. – 4896,6 (žr. 7 lent.).

Pagėgių savivaldybėje 2013 m. pastebimai padidėjo kvėpavimo sistemos ligų bendras sergamumas, kuris 2013 m. buvo 30556,2 atvejai 100 000 gyventojų, 2012 m. – 23082,3. Taip pat padidėjo odos ir poodžio ligų bendras sergamumas: 2012 m. – 7882,3, 2013 m. – 9727,5 atvejai 100 000 gyventojų (žr. 7 lent.).

Bendras sergamumas endokrininės sistemos ligomis, ausų ligomis, virškinimo sistemos ligomis turi tendencijas didėti (žr.7 lent.).

Pagėgių savivaldybėje gyventojai daugiausiai serga kraujotakos sistemos ligomis, kuris turi tendenciją didėti (žr. 7 lent.).

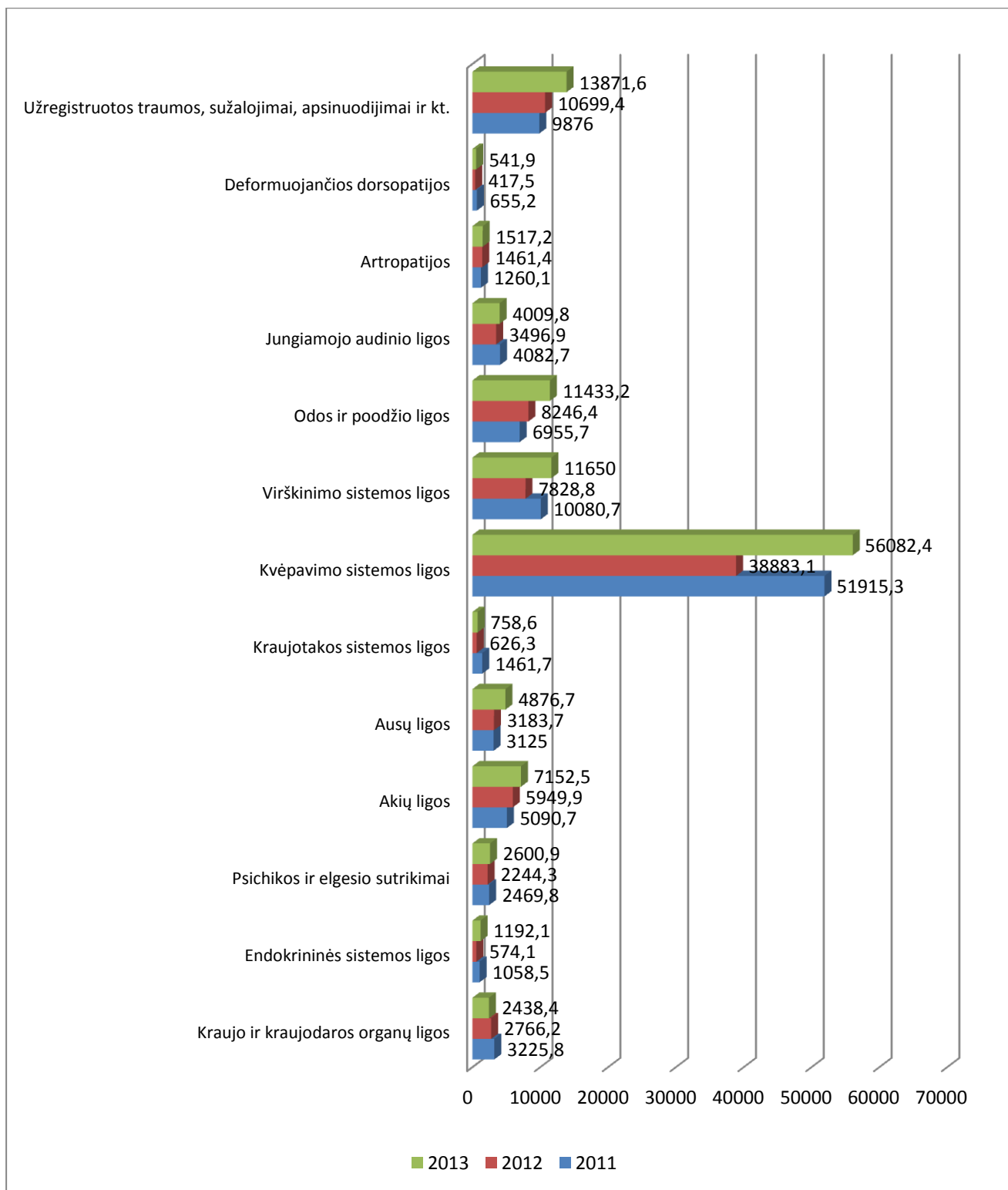
Nežymiai padidėjo bendro sergamumo rodiklis šiomis ligomis: psichikos ir elgesio, akių, kraujotakos sistemos, virškinimo sistemos, urogenitalinės sistemos ir įgimtų formavimosi ydų. Bendras sergamumas sumažėjo kraujo ir kraujodaros organų ligomis (2013 m. – 2337,7, 2012 m. – 2801,2) (žr. 7 lent.).

7 lentelė. Bendras sergamumas Pagėgių savivaldybėje 2011-2013 m. (100 000 gyv.)

Ligos pavadinimas	Bendras sergamumas (100 000 gyv.)		
	2011	2012	2013
Infekcinės ir parazitinės ligos, iš jų:	4534,8	4896,6	5528,5
tuberkuliozė	297,4	195,4	232,7
Kraujo ir kraujodaros organų ligos	2134,7	2801,2	2337,7
Endokrininės sistemos ligos	7848,3	9565,2	10303,6
Psichikos ir elgesio sutrikimai	10471,5	9825,7	10647
Nervų sistemos ligos	8740,4	8566,3	9960,1
Akių ligos	9760	10227,5	10403,3
Ausų ligos	3292,3	3474,3	4897
Kraujotakos sistemos ligos	21166,1	20672,1	22047,4
Kvėpavimo sistemos ligos	27495,8	23082,3	30556,2
Virškinimo sistemos ligos (be dantų ligų)	9537	9413,2	11810,3
Odos ir poodžio ligos	7519,1	7882,3	9727,5
Jungiamojo audinio ir skeleto raumenų sistemos ligos	15229,4	15471,5	16729,4
Urogenitalinės sistemos ligos	10099,8	10857,2	11799,3
Įgimtos formavimosi ydos	1338,2	1140	1141,2

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

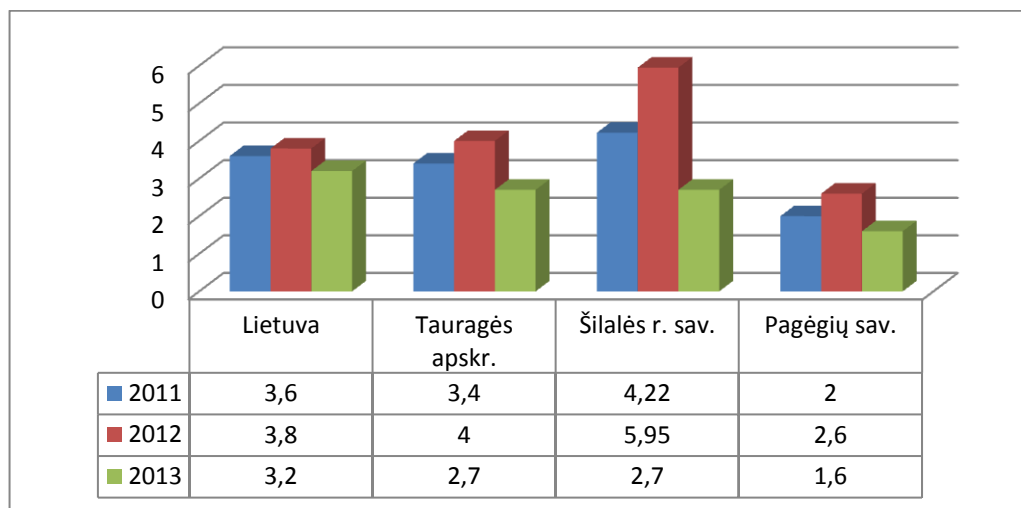
Analizuojant 0-17 m. vaikų sergamumą kai kuriomis ligomis ir sutrikimais Pagėgių savivaldybėje, pastebima, kad padidėjo 0-17 m. amžiaus vaikų sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis: 2012 m. šis rodiklis buvo 38883,1 atvejais 100 000 gyventojų, 2013 m. – 56082,4. Taip pat 2013 m. padidėjo vaikų 0-17 m. amžiaus sergamumas ausų ligomis (2012 m. – 3183,7, 2013 m. – 4876,7), akių ligomis (2012 m. – 5949,9, 2013 m. – 7152,5), odos ir poodžio ligomis (2012 m. – 8246,4, 2013 m. – 11433,2), psichikos ir elgesio sutrikimais (2012 m. – 2244,3, 2013 m. – 2600,9), kraujotakos sistemos ligomis (2012 m. – 626,3, 2013 m. – 758,6). Vaikų 0-17 m. amžiaus sergamumas endokrininės sistemos ligomis 2013 m. padidėjo dvigubai, lyginant su praėjusiais metais (2012 m. – 574,1, 2013 m. – 1192,1), Taip pat 2013 m. daugiau užregistruota 0-17 m. amžiaus vaikų traumų, sužalojimų, apsinuodijimų ir kt.: 2012 m. 10699,4 atvejais 100 000 gyventojų, 2013 m. – 13871,6. Sumažėjo 0-17 m. amžiaus vaikų sergamumas kraujo ir kraujodaros organų ligomis (2012 m. – 2766,2, 2013 m. – 2438,4) (žr. 9 pav.).

**9 pav. 0-17m. vaikų sergamumo (naujų atvejų) struktūra Pagėgių savivaldybėje
2011-2013 m. (100 000 gyv.)**

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Vaikų 0-17 m. amžiaus, kuriems pirmą kartą nustatytas neįgalumas, skaičius 2013 m. sumažėjo tiek Pagėgių savivaldybėje, tiek kitose lyginamosiose zonose (žr. 10 pav.). 2012 m. Pagėgių savivaldybėje vaikų 0-17 m. amžiaus, kuriems pirmą kartą buvo nustatytas neįgalumas, skaičius buvo 2,6 atvejai 1000 gyventojų, o 2013 m. – 1,6 atvejai 1000 gyventojų – vaikų 0-17 m. amžiaus, kuriems pirmą kartą nustatytas neįgalumas, skaičius 2013 m. sumažėjo daugiau nei pusantro karto.

10 pav. Vaikų 0-17 m. amžiaus, kuriems pirmą kartą nustatytas neįgalumas, skaičius 2011-2013 m. (1000 gyv.)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

1.4. Fizinės aplinkos veiksniai

Pagėgių savivaldybės gyvenvietėse centralizuotai tiekiamu geriamuoju vandeniu gyventojus aprūpina UAB „Pagėgių komunalinis ūkis“. 2013 m. ši bendrovė centralizuotai geriamąjį vandenį tiekė 6 401 gyventojui, tai sudaro 60 proc. visų gyventojų (žr. 8 lent.). Gyventojai, kuriems 2013 m. centralizuotai vandenį tiekė UAB „Pagėgių komunalinis ūkis“ vartojo saugų ir sveikatai nepavojingą geriamąjį vandenį, kurio mikrobiologiniai ir cheminiai (toksiniai) parametrai atitiko Lietuvos higienos normą HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimų“ nuostatas. 2013 metais Savivaldybėje buvo ištirti 4 šachtiniai šuliniai. Dvejuose iš šių šulinių buvo nustatyta cheminė tarša ir dvejuose padidintas nitratų kiekis (žr. 9 lent.).

8 lentelė. Pagėgių sav. gyventojams centralizuotai tiekiamas vanduo ir tvarkomos nuotekos 2011-2013 m. (abs. sk.)

	2011	2012	2013
Gyventojų, naudojančių vandentiekio vandenį, skaičius	6328	6401	6460
Gyventojų, kurių nuotekos tvarkomos pagal teisės aktų reikalavimus, skaičius	2860	3228	3239

Šaltinis: UAB „Pagėgių komunalinis“.

9 lentelė. Šachtinių šulinių vandens mėginių kokybė Pagėgių sav. 2011-2013 m. (abs. sk.)

Rodiklio pavadinimas	2011	2012	2013
Ištirtų šachtinių šulinių skaičius	5	9	4
Nustatyta mikrobiologinė tarša	0	0	0
Nustatyta cheminė tarša	1	2	2
Padidintas nitratų kiekis	1	2	2
Padidinta amoniako koncentracija	0	0	0
Padidintas nitritų kiekis	0	0	0

Šaltinis: UAB „Pagėgių komunalinis“.

Maudyklos. Įgyvendinant Pagėgių savivaldybės aplinkos monitoringo 2009–2012 metų programą, patvirtintą Pagėgių savivaldybės tarybos 2009 m. balandžio 9 d. sprendimu Nr. T-565, Pagėgių savivaldybės administracija 2013 m. vykdė Pagėgių savivaldybės rekreacinių vietų, kurias yra pamėgę Pagėgių savivaldybės gyventojai ir jose renkasi maudytis, vandens kokybės tyrimus ir stebėseną. Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos Klaipėdos skyriaus duomenimis, visą maudymosi sezoną vandens kokybės laboratoriniai tyrimai (mikrobiologiniai ir fizikiniai – cheminiai) rekreacinėse vietose, kurias yra pamėgę Pagėgių savivaldybės gyventojai ir renkasi jas kaip maudymosi vietas (Kentrių tvenkinys ir Jūros upė, Sennemunės (Kucių) ežeras), atitiko Lietuvos higienos normos HN 92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ reikalavimus.

1.5. Sveikatos priežiūros sistemos raida

Pagėgių savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigose matomas specialistų (gydytojų, šeimos gydytojų, slaugytojų ir specialistų su medicinos išsilavinimu) skaičiaus padidėjimas lyginant su praeitais metais (žr. 10 lent.). Pagėgių savivaldybėje 2013 m. stebimas odontologų skaičiaus sumažėjimas, lyginant su praėjusiais metais (2012 m. – 4,38, 2013 m. – 3,36 gyd. 10 000 gyventojų).

10 lentelė. Gydytojų, šeimos gydytojų, odontologų, slaugytojų ir specialistų su medicinos išsilavinimu skaičių kaita Pagėgių sav. 2011-2013 m. (10 000 gyv.)

Specialistai	2011	2012	2013
Slaugytojai	44,1	31,78	34,72
Specialistai su medicinos išsilavinimu	46,25	33,98	38,08
Odontologai	4,3	4,38	3,36
Gydytojai	6,45	13,15	13,44
Šeimos gydytojai	6,45	9,86	10,08

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Pagėgių savivaldybėje apsilankymų pas gydytojus skaičius padidėjo, bet sumažėjo apsilankymų pas šeimos gydytojus skaičius (žr. 11 lent.). Stebimas daugiau nei 1,5 karto sumažėjęs apsilankymų pas odontologą 1-am gyventojui skaičius lyginant su 2012 m.

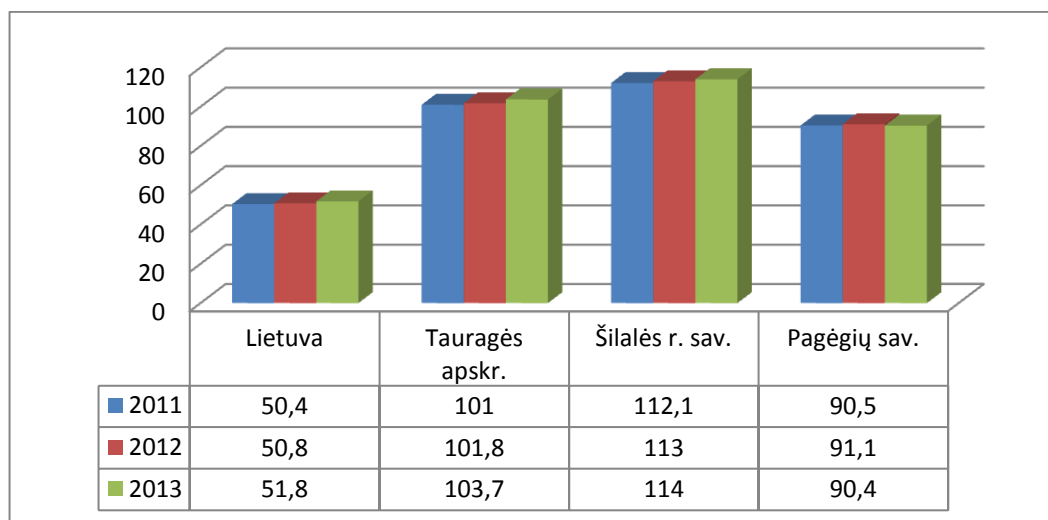
11 lentelė. Apsilankymų pas gydytojus ir šeimos gydytojus sk. Pagėgių sav. (100 gyv.) ir apsilankymai pas odontologus 1-am gyventojui 2011-2013 m.

	2011	2012	2013
Apsilankymų pas gydytojus sk. 100 gyv.	609,2	594,78	630,61
Apsilankymų pas šeimos gydytojus sk. 100 gyv.	403,89	431,91	419,03
Apsilankymai pas odontologus sk. 1-am gyv.	0,7	0,75	0,48

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Svarbu paminėti, kad nuo 2012 metais greitosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo funkcija perduota Viešajai įstaigai Tauragės rajono pirminės sveikatos priežiūros centrui. Ši įstaiga Pagėgių savivaldybės gyventojams teikia greitosios medicinos pagalbos paslaugas.

Pagėgių savivaldybėje 2013 m. pastebimas sumažėjęs stacionaro lovų skaičius 10 000 gyventojų (2013 m. – 90,4, 2012 m. – 91,1). Lyginamosiose zonose matomas nežymus stacionaro lovų skaičius didėjimas (žr. 11 pav.).

11 pav. Stacionaro lovų skaičius 2011-2013 m. (10 000 gyv.)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

II. SPECIALIOJI DALIS

2.1. Valstybinių profilaktikos ir kontrolės programų įgyvendinimas

Klaipėdos teritorinės ligonių kasos gautais duomenimis 2013 m. Pagėgių savivaldybėje buvo suteikta informavimo paslaugų apie gimdos kaklelio piktybinių navikų patikrą 23 proc. moterų nuo visos tikslinės amžiaus grupės, tai yra 3 proc. daugiau nei 2012 m.

Krūties vėžio prevencinės programos metodikoje rekomenduojama per metus pasitikrinti ne mažiau 40 proc. moterų, tačiau Pagėgių savivaldybėje buvo suteikta tik 19 proc. informavimo paslaugų, dėl krūties piktybinių navikų profilaktikos ir siuntimo atlikti mamografiją.

Suteiktų informavimo apie priešinės liaukos vėžio ankstyvąją diagnostiką ir PSA nustatymo paslaugų skaičius 2013 m. buvo 21 proc. (atitinkamai 2012 m. – 19 proc.).

Valstybinė širdies ir kraujagyslių ligų profilaktikos programa Lietuvoje pradėta įgyvendinti nuo 2005 m. Ši prevencinė programa vienintelė, kurioje tikslinės grupės asmenims (vyrams nuo 40–55 m., moterims nuo 50–65 m.) patikras siūloma atlikti kasmet. 2013 m. ši paslauga (informavimo apie širdies ir kraujagyslių ligų tikimybę) buvo suteikta 17 proc. gyventojų (nuo tikslinės grupės).

Vaikams nuo 6 iki 14 metų nemokama krūminių dantų silantavimo paslauga yra taikoma nuo 2004 metų visoje šalyje. 2013 m. ši paslauga buvo suteikta tik 16 proc. tikslinės grupės vaikų (2012 m. – 22 proc.) (žr. 12 lent.).

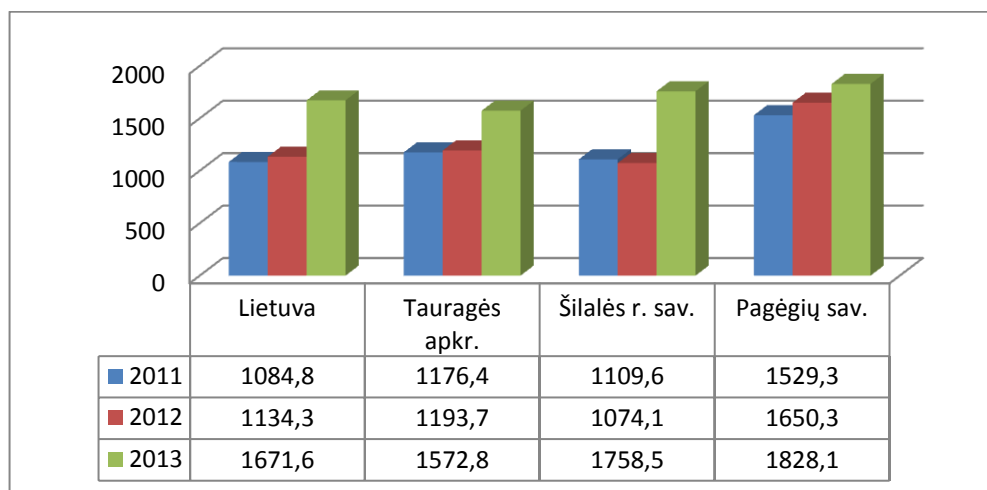
**12 lentelė. Valstybinių profilaktikos ir kontrolės programų įgyvendinimas
Pagėgių sav. 2011-2013 m.**

	2011		2012		2013	
	Skaičius	proc.	Skaičius	proc.	Skaičius	proc.
1. Vaikų, kuriems dantys padengti silantais, skaičius	303	79	70	22	116	16
2. Gimdos kaklelio patikros paslaugų suteikimo skaičius	524	26	375	20	423	23
3. Suteiktų informavimo apie priešinės liaukos vėžio ankstyvąją diagnostiką ir PAS nustatymo paslaugų skaičius	288	20	210	19	224	21
4. Suteiktų informavimo paslaugų, dėl krūties piktybinių navikų profilaktikos ir siuntimo atlikti mamografiją, skaičius	215	20	159	16	197	19
5. Informavimo apie širdies ir kraujagyslių ligų tikimybę paslaugų skaičius	563	30	512	27	304	17

Šaltinis: Klaipėdos teritorinė ligonių kasa

2.2. Specifiniai sergamumo rodikliai

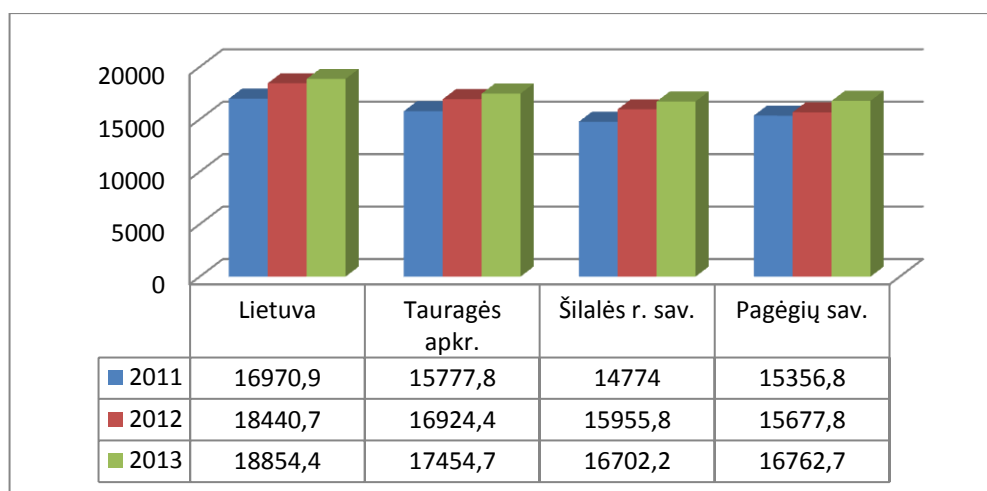
Pagėgių savivaldybėje stebimas nuolat didėjantis gyventojų sergamumas hipertenzinėmis ligomis. 2012 m. šis rodiklis buvo 1650,3 atvejai 100 000 gyventojų, 2013 m. – 1828,1 atvejis 100 000 gyventojų. Sergamumo hipertenzinėmis ligomis didėjimas stebimas ir kitose lyginamosiose zonose (žr. 11 pav.).

11 pav. Sergamumas (nauji atvejai) hipertenzinėmis ligomis 2011-2013 m. (100 000 gyv.)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

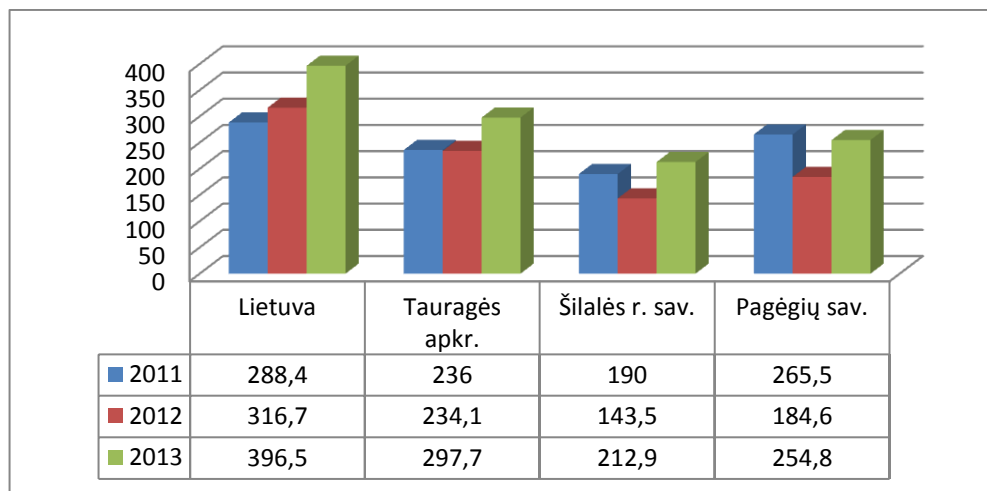
Bendras sergamumas hipertenzinėmis ligomis Pagėgių savivaldybėje taip pat kasmet didėja. 2013 m. bendras sergamumas hipertenzinėmis ligomis Pagėgių savivaldybėje buvo 16762,7 atvejai 100 000 gyventojų, o 2012 m. – 15677,8. Pastebima, kad bendro sergamumo hipertenzinėmis ligomis rodiklis Pagėgių savivaldybėje yra vienas mažiausių tarp lyginamosios zonos (žr. 12 pav.).

12 pav. Bendras sergamumas hipertenzinėmis ligomis 2011-2013 m. (100 000 gyv.)

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Pagėgių savivaldybėje sergamumas, globaline problema tapusio, endokrininės sistemos sutrikimu – cukriniu diabetu, nuolat didėja. 2012 m. sergamumas cukriniu diabetu Pagėgių savivaldybėje buvo 184,6, 2013 m. – 254,8. Sergamumas cukriniu diabetu 2013 m. turi tendenciją didėti kitose lyginamosiose zonose (žr. 13 pav.).

13 pav. Sergamumas (nauji atvejai) cukriniu diabetu 2011-2013 m. (100 000 gyv.)
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

2.3. Tyrimai ir apklausos Pagėgių savivaldybėje

2013-2014 m. Pagėgių savivaldybės mokinių sergamumo analizė

Igyvendinant Pagėgių savivaldybės mokyklinio ugdymo įstaigų mokinių stebėseną atlikta 2013 metų mokinių sergamumo analizė. Pagėgių savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose 2013 mokslo metus pradėjo 1 267 mokiniai. Profilaktiškai sveikatą patikrino visi mokiniai 100 proc. Pagrindinei fizinio ugdymo grupei priklauso 88,4 proc., parengiamajai – 8,1 proc., specialiajai 2,1 proc. mokinių. Nuo kūno kultūros pamokų atleisti 1,4 proc. mokinių. 84,3 proc. mokinių turi normalų kūno masės indeksą, 12 proc. – per mažą, 3,2 proc. mokinių turi antsvorį, o 0,6 proc. mokinių yra nutukę. Dažniausiai pasitaikantys sveikatos sutrikimai yra šie: kraujotakos sistemos sutrikimai (24,5 proc.), regos sutrikimai (16,5 proc.) ir skeleto-raumenų sistemos sutrikimai (8,1 proc.). Kvėpavimo, endokrininės, skeleto-raumenų sistemų ir regos sutrikimų atvejų skaičius turi tendenciją mažėti. 57,1 proc. mokinių yra visiškai sveiki ir neturi jokių sveikatos sutrikimų. Profilaktinio sveikatos patikrinimo metu pas odontologus apsilankė tik 53,7 proc. mokinių. 6,3 proc. pasitikrusių pas odontologą mokinių nustatytos paveikų dantų patologijos, 4,7 proc. – žandikaulių patologijos. Tarp pasitikrusių pas odontologą mokinių rasti 420 pieninių karieso pažeistų dantų ir 853 nuolatiniai – taip pat karieso pažeisti dantys. 10,1 proc. mokinių ugdymo proceso metu gydytojai rekomenduoja laikytis tam tikrų apribojimų. 1,2 proc. mokinių ugdymo proceso metu gali prireikti skubios pagalbos. 46,3 proc. Vaiko sveikatos pažymėjimų užpildyti nepilnai arba neteisingai.

„Kuprinių svėrimo akcija 2013m.“

Akcijoje dalyvavo net 270 mokinių iš 6 Pagėgių savivaldybės mokyklų. Didžiausia akcijos dalyvių dalis buvo tarp pradinio ugdymo klasių mokinių. Akcijos tikslas – atkreipti tėvelių dėmesį į tai, ar jų vaikas turi specialią mokyklinę, o ne turistinę ar buitinę kuprinę, kad tėveliai prižiūrėtų, jog jų vaikas nešiotų kuprinę ant abiejų pečių. Taip pat buvo siekiama priminti tėveliams, kad būtina mažuosius prižiūrėti, jog jie nesinešiotų nereikalingų daiktų, kurie dar labiau pasunkina kuprinės svorį bei padidina našta mokiniams. Akcijos dienomis buvo sveriamos mokinių kuprinės, sveriami vadovėliai, pratybų sąsiuviniai bei jie patys tam, kad būtų galima įvertinti, ar kuprinės svoris yra optimalus (kai pilnos kuprinės svoris sudaro ne daugiau kaip 10 proc. kūno svorio) ar didžiausias leistinas (kai sudaro 15 proc.), ar kuprinės svoris viršija šias ribas, taip žalodamas augančio vaiko organizmą.

Akcijos metu buvo nustatyta, kad 77 proc. mokinių (abs. sk. 209) dalyvavusių akcijoje kuprinės svoris yra optimalus ir nesiekia daugiau kaip 10 proc. viso kūno svorio. 19 proc. mokinių (abs. sk. 50 mokinių) kuprinių svoris yra didžiausias leistinas. Per sunkias kuprines nešioja 4 proc. mokinių. 268 mokiniai (99,3 proc.) nešiojo kuprines su dviem diržais. Net 35,9 proc. mokinių nenešiojo atšvaito. 99,3 proc. mokinių (abs. sk. 268) kuprines nešiojo ant abiejų pečių, kas teigiamai veikia vaiko laikyseną.

Apklausa „65 metų amžiaus ir vyresnių asmenų sveikatos netolygumai Lietuvoje“

Biuras, bendradarbiaudamas su Higienos instituto Sveikatos informacijos centru, atliko anketinę anoniminę apklausą „65 metų amžiaus ir vyresnių asmenų sveikatos netolygumai Lietuvoje“. Apklausa buvo vykdoma 2013 m. birželio-liepos mėnesiais. Apklauskos tikslas: nustatyti ir įvertinti sergamumo, ligotumo 2003-2012 m. ir mirtingumo 2002-2001 m. pagrindinėmis ligomis, kuriomis serga 65 metų amžiaus ir vyresni asmenys, netolygumus Lietuvoje. Įvertinti ambulatorinių sveikatos paslaugų prieinamumo netolygumus 65 metų amžiaus ir vyresnių asmenų požiūriu. Nustatyti demografinių, socialinių ir ekonominių veiksnių sąsają su 65 metų amžiaus ir vyresnių asmenų subjektyviu savo sveikatos vertinimu. Buvo apklausti 50 Pagėgių savivaldybės gyventojų.

Tyrimo rezultatai ir išvados: gauta 50 anketų, analizei tinkamų – 38. 78,4 proc. tyrimo dalyvių – moterys, 21,6 – vyrai. Didžiąją dalį respondentų – 73,3 proc. – sveikatos priežiūros paslaugų teikimo organizavimas įstaigoje, į kurią paprastai kreipiasi, visiškai tenkina arba tenkina. Didžioji dauguma tyrimo dalyvių – 61,5 proc. – lengvai pasiekia sveikatos priežiūros įstaigą, kurioje gauna paslaugas. Likusieji susiduria su tokiais sunkumais kaip didelis atstumas iki sveikatos priežiūros įstaigos (12,8 proc.), didelės išlaidos kelionei iki sveikatos priežiūros įstaigos (5,1 proc.), dėl sveikatos problemų sunku nuvykti į gydymo įstaigą (20,5 proc.). 21,6 proc. tyrimo dalyvių niekada nereikėjo mokėti už diagnostikos procedūras, 34,2 proc. – neteko atsisakyti diagnostikos procedūrų dėl per didelės jų kainos. 35,1 proc. – teko atsisakyti keletą kartų, 5,4 proc. – teko atsisakyti dažnai, 2,7 – teko atsisakyti visada.

Tyrimas „Lietuvos gyventojų mityba ir fizinis aktyvumas“

Biuras, bendradarbiaudamas su Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centru, atliko Lietuvos gyventojų mitybos ir fizinio aktyvumo tyrimą. Tyrimas buvo atliktas 2013 m. lapkričio-gruodžio mėnesiais. Tyrimo tikslas – anketiniu apklausos būdu iširti ir įvertinti Lietuvos suaugusiųjų (19-65 m. ir pagyvenusių (vyresnių nei 65 m. amžiaus) gyventojų mitybos įpročius bei faktišką mitybą; apskaičiuoti kūno masės indeksą bei įvertinti gyventojų fizinį aktyvumą. Remiantis tyrimo duomenimis bus rengiamos sveikos mitybos rekomendacijos, organizuojami mokymai specialistams ir visuomenei apie tinkamą mitybą bei galimus problemų sprendimo būdus ir pan. Pagėgių savivaldybėje tyrime dalyvavo 17 asmenų.

Tyrimo rezultatus apibendrina ir teikia Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centras.

Šeimos gydytojų apklausa „Tabako vartojimas Lietuvoje ir gydytojų požiūris, suvokimas bei praktika“

Biuras, bendradarbiaudamas su Higienos instituto Sveikatos informacijos centru, 2014 m. Pagėgių savivaldybėje atliko šeimos gydytojų apklausą „Tabako vartojimas Lietuvoje ir gydytojų požiūris, suvokimas bei praktika“.

Apklausos tikslas – pagilinti supratimą apie šeimos gydytojų požiūrį į tabako vartojimą bei jų teikiamą pagalbą metantiems rūkyti Lietuvoje. Tyrimo rezultatai bus svarbūs vertinant žinių apie pagalbą metantiems rūkyti poreikį, teikiant pasiūlymus kaip efektyviai mažinti rūkymą Lietuvoje.

Pagėgių savivaldybėje apklausos anketos išsiųstos 7 šeimos gydytojams, grįžo – 6. Gautos užpildytos anketos perduotos Higienos institutui, kuris sistemina gautus duomenis ir teikia apklausos rezultatus ir išvadas.

III. APIBENDRINIMAS

- Pagėgių savivaldybėje gyventojų skaičius mažėja. Didesnę gyventojų dalį sudaro moterys nei vyrai. Neigiamus gyventojų skaičiaus pokyčius galima sieti su neigiamu natūraliu gyventojų prieaugiu.
- Vertinant Pagėgių savivaldybės gyventojų skaičiaus bei amžiaus struktūros pokyčius, pastebimas, 45 m. ir vyresnių gyventojų skaičiaus didėjimas lyginant su bendru gyventojų skaičiumi.
- 2013 m. mirtingumas Pagėgių savivaldybėje nežymiai padidėjo. Kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai ir išorinės mirties priežastys – pagrindinės Pagėgių savivaldybės gyventojų mirties priežastys.
- Pagėgių savivaldybėje 2013 m. sumažėjo registruotas nedarbas, tačiau toks pat išliko registruotų bedarbių procentas.
- 2013 m. Pagėgių savivaldybėje bendras sergamumas buvo didžiausias kvėpavimo sistemos ligomis, kraujotakos sistemos ligomis, akių ligomis.
- 2013 m. Pagėgių savivaldybėje padidėjo sergamumas traumomis ir kitais išorinių priežasčių padariniais, psichikos ir elgesio sutrikimais vartojant alkoholį ir/arba psichoaktyvias medžiagas.
- 2013 m. Pagėgių savivaldybėje labiausiai padidėjo vaikų sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis, endokrininės sistemos ligomis, ausų ligomis.
- Pagėgių savivaldybėje 2013 m. pusantro karto su mažėjo vaikų, 0-17 m. amžiaus, skaičius, kuriems pirmą kartą nustatytas neįgalumas.
- Gyventojai 2013 m. vartojo saugų ir sveikatai nepavojingą geriamąjį vandenį.
- 2013 metais Pagėgių savivaldybėje buvo ištirti 4 šachtiniai šuliniai. Dvejuose iš šių šulinių buvo nustatyta cheminė tarša ir dvejuose padidintas nitratų kiekis.
- Pagėgių savivaldybės rekreacinių zonų vanduo atitinka Lietuvos higienos normos HN 92:2007 „Paplūdimiai ir jų vandens kokybė“ reglamentuotas privalomas vandens kokybės vertes.
- Pagėgių savivaldybės asmens sveikatos priežiūros įstaigose padidėjo slaugytojų, gydytojų, šeimos gydytojų, ir specialistų su medicinos išsilavinimu skaičius. Sumažėjo odontologų skaičius.
- 2013 m. gyventojai nežymiai rečiau lankėsi pas šeimos gydytojus, tačiau dažniau lankėsi pas kitų sričių gydytojus. Sumažėjo apsilankymų pas odontologą 1-am gyventojui skaičius.
- Nuo 2012 m. greitosios medicinos pagalbos paslaugų teikimo funkcija perduota Viešajai įstaigai Tauragės rajono pirminės sveikatos priežiūros centrui.
- 2013 m. daugiausiai suteikta gimdos kaklelio patikros paslaugų (23 proc.) ir informavimo paslaugų apie priešinės liaukos vėžio ankstyvąją diagnostiką ir PAS nustatymo paslaugų.
- Pagėgių savivaldybėje stebimas nuolat didėjantis sergamumas (nauji atvejai) ir bendras sergamumas hipertenzinėmis ligomis.
- Stebimas didėjantis cukrinio diabeto sergamumas Pagėgių savivaldybėje 2011-2013 m. laikotarpiu.
- 2013 m. buvo atlikta 2013-2014 m. Pagėgių savivaldybės mokinių sergamumo analizė, „65 metų amžiaus ir vyresnių asmenų sveikatos netolygumai Lietuvoje“ apklausa, „Lietuvos gyventojų mityba ir fizinis aktyvumas“ tyrimas ir „Kuprinių svėrimo akcija 2013“, šeimos gydytojų apklausa „Tabako vartojimas Lietuvoje ir gydytojų požiūris, suvokimas bei praktika“.

IV. REKOMENDACIJOS

Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų išlieka pagrindine gyventojų mirčių priežastimi ir Pagėgių savivaldybėje, ir Lietuvoje. Siekiant mažinti mirtingumą nuo kraujotakos sistemos ligų, kuriant prevencines priemones, būtina atsižvelgti į rizikos veiksnius, skatinančius kraujotakos sistemos sutrikimus, jų plitimo mažinimą. Vykdamas prevencinį darbą ypatingą dėmesį skirti kaimo gyventojams. Organizuoti, vykdyti bei tęsti sveikatos stiprinimo veiklas, apimančias fizinį aktyvumą, sveiką mitybą, žalingų įpročių šalinimą.

Būtina vykdyti gyventojų švietimą sveikos gyvensenos temomis ir daugiau dėmesio skirti sveikos gyvensenos ugdymui, formavimui, įtraukiant kuo daugiau gyventojų į aktyvią veiklą.

Vaikų ir mokinių visuomenės sveikatos priežiūrą vykdyti kryptingai, dėmesį skiriant regos sutrikimų profilaktikai, skeleto-raumenų sistemos ir dantų ligų rizikos veiksnių nustatymui ir prevencijai. Svarbu mažinti gyvensenos rizikos veiksnius, kurie sąlygoja minėtų ligų ir sutrikimų atsiradimą, daug dėmesio skirti vaikų darbo ir poilsio režimui, darbo vietai bei akių ligų profilaktikai. Skatinti mokinių sveiką mitybą, didinti jų fizinį aktyvumą bei formuoti suvokimą apie sveikos gyvensenos svarbą.

Didinti specialistų, dirbančių su vaikais, kompetenciją sveikatos stiprinimo klausimais.

Tikslinga kiekvienais metais tęsti maudyklų vandens ir tyliųjų zonų stebėseną, nes šie aplinkos veiksniai turi neigiamą poveikį visuomenės sveikatai.

Teikti gyventojams informaciją ir įtraukti bendruomenę į sveikatos stiprinimą bei skatinti aktyvų dalyvavimą prevencinėse programose.

Kompleksiškam sveikatinimo veiksnių panaudojimui yra būtinas bendradarbiavimas ir partnerystė Savivaldybėje, visų partnerių atsakomybė už visuomenės sveikatos rezultatus. Sveikatinimo prioritetų įgyvendinimą galima užtikrinti panaudojant visus pagrindinius sveikatinimo veiksnius: kuriant saugesnę socialinę aplinką, mažinant sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį, sveikesnę fizinę – darbo ir gyvenamąją aplinką, formuojant sveikesnę gyvenseną ir jos kultūrą, kuriant į paciento poreikius orientuotą kokybiškesnę ir naudingesnę asmens ir visuomenės sveikatos priežiūrą.